

TÜRKİYE'DE MEKANSAL PLANLAMA SİSTEMİ

ŞEHİRCİLİK VE ŞEHİR PLANÇISI

- ❑ Mesleklerin doğuşu, toplumsal gelişmeye dayalı, işbölümü ve uzmanlaşmanın sonucudur.
- ❑ Şehir planlama, sanayi devrimi sonrası, Batı Avrupa'da kentlerin büyümesi sonucunda sağlıklı kentsel çevrenin üretilmesi sürecinde ortaya çıkmıştır.
- ❑ Ülkemizde, şehir planlama alanı 1960'lardan itibaren ayrı bir disiplin ve meslek alanı olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta mimarlık faaliyetleri içinde yer alan şehir planlama, süreç içinde mimarlıktan ayrılmış, bu gün toplumda ayrı bir işlevi olan meslek olarak kurumsallaşmıştır.

Şehircilik

- ❑ Hukuk, yönetim bilimleri, sosyal bilimler, matematik, istatistik ve doğa bilimleri, mimarlık ve mühendislik gibi uygulama alanları ile ilişkili bir bilim alanıdır.
- ❑ Şehirciliğin uygulama alanı "Mekansal Planlama"dır.

ŞEHİRCİLİK VE ŞEHİR PLANCISI

Şehir Planlama Mesleğinin Kurumsallaşması

- ❑ Bir mesleğin kurumsallaşma düzeyi, mesleğin edinilmesine yönelik **eğitimin** durumu, meslek alanının **örgütlenmesi** ve **mesleki yetkilerin** tanınması ile ölçülebilir.
- ❑ Şehir plancıları üniversitelerin şehir ve bölge planlama bölümlerinde özgün bir eğitim görmekte, “şehir plancısı” veya “şehir ve bölge plancısı” unvanı ile mezun olmaktadır.

Mesleki Yetkiler

- ❑ Mesleki yetki, lisans diploması (Üniversite),
- ❑ Plan yapımı yeterlilik belgesi (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı),
- ❑ Uzmanlaşma, yüksek lisans, doktora (Üniversite),
Meslek içi eğitim (Meslek Odası vd. kurumlar)
Deneyim (İş bitirme ve deneyim belgeleri)

ŞEHİRCİLİK VE ŞEHİR PLANCISI

Şehir Plancısının Nitelikleri

- Ülkemizde “**şehir plancısı**”nın formasyonu, temelde üniversitelerin lisans eğitime dayanmakta olup, lisansüstü ve meslek içi eğitim ve deneyimlerle mesleki nitelikleri gelişmekte, uzmanlaşmakta ve deneyim kazanmaktadır.

Şehir planlama eğitiminin temel bileşenleri, ‘bilgi’, ‘beceri’ ve ‘etik’ değerlerdir. (ECTP)

- **Şehir Plancısı**; “Farklı ölçeklerdeki mekanı oluşturan ve dönüştüren süreçleri, araçları ve bunların olası sonuçlarını, ülke kültürü ve gerçekleri göz önünde tutularak, çevreye duyarlı yeni vizyonlar geliştirebilecek bilgiye sahip,
 - Sorunlara toplum ve kamu yararını gözeterek katılımcı yaklaşımla alternatif çözümler arayan,
 - Disiplinler arası çalışmaya yatkın, düşünen, sorgulayan, analiz edebilen, iletişim yeteneği gelişmiş, liderlik özelliğine sahip,
 - Evrensel standartlarda uygulamaya yönelik sorumluluk alabilecek mesleki etiğe sahip kişi”dir.

ŞEHİRCİLİK VE ŞEHİR PLANÇISI

Şehir Plancısının Nitelikleri

- ❑ Ülke-bölge, kent ve yerel düzeylerde sorun tanımlayabilen, bunları doğuran etkenleri çözümleyebilen, planlama sürecinde bilimsel ve teknik bilgiyi kullanarak politika, hedef, strateji geliştirebilen, alternatif üreten, değerlendiren ve plan kararı oluşturabilen,
- ❑ Mekansal planlamada, karar alma, yönetim, katılım konularında bilgili sahibi ve bu süreçlerde rol alabilen,
- ❑ Araştırma, analiz, sentez ve tasarım yeteneğine sahip, sorun tanımlayan ve potansiyelleri değerlendiren, çözüm üretebilen,
- ❑ Farklı disiplinlerle ekip çalışması içinde roller alabilen, uzlaştırıcı ve yönlendirici olan,
- ❑ Yaşanabilir çevre için sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçları göz önüne alan, doğayı, kültürel ve tarihi mirasın korunması bilincine sahip,
- ❑ Yaşam kalitesi yüksek, sürdürülebilir mekanlar tasarlayan,
- ❑ Meslek ahlakı, toplum ve kamu yararının temel ilkelerini benimsemiş, meslek adamıdır.

ŞEHİRCİLİK VE ŞEHİR PLANCISI

Şehir Plancısının Çalışma Alanları

- ❑ Ülkemizde şehir plancıları eğitimle edindikleri bilgi ve becerilerini kullanarak “şehircilik hizmetleri” olarak isimlendirilen, mesleki çalışmaları yapmaktadır.
- ❑ Mekansal planlama, kentsel tasarım ölçeğinden, kent ve bölge planlamasına, ülke mekansal politikasına uzanan geniş perspektifli bir alanı kapsamaktadır.
- ❑ Mekana ilişkin sektörel ve tematik planlama şehir planlama alanındadır.

TMMOB Şehir Plancıları Odasınınca Belirlenen Şehircilik Hizmetleri

- ❑ Bölge Planları, Mekansal Strateji Planları, Çevre Düzeni Planları,
- ❑ İmar Planları (Nazım ve Uygulama İmar Planları, Mevzi İmar Planları, İmar Planı Değişiklikleri)
- ❑ Koruma Amaçlı İmar Planları
- ❑ Kentsel Tasarım Projeleri
- ❑ Kentsel Dönüşüm Projeleri
- ❑ Köy Gelişme Planları
- ❑ Turizm, rekreasyon, sanayi, ulaşım, toplu konut, kıyı alanları vb. sektörel planlar
- ❑ Ulaşım, Çevre ve Altyapı Projelerine danışmanlık ve destek hizmetleri
- ❑ Yerel yönetimlere planlama danışmanlığı